

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Баян-Агт сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: БУА-2022/11/НА-СТА-ТТЗ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn Булган аймаг 2022 он</p>	<p>Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын тэргүүлэх аудитор: Д.Анхбаяр Утас: 70342580 Цахим хаяг: Ankhbayard@audit.dov.mn Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол Утас: 70342716 Цахим хаяг: Enkhtsoodolj@audit.gov.mn Аудитор: Б.Энхтөр Утас: 70342716 Цахим хаяг: enkhturb@audit.gov.mn</p>
--	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан	6
2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	9
2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	12
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	12
4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	15
3. Аудитын тайлан	16
3.1. Ерөнхий зүйл	16
3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй	17
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт.....	17
3.4 Материаллаг байдал.....	18
3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт.....	18
3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө	Error! Bookmark not defined.
3.5.2 Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт	18
3.5.3 Авлага.....	18
5.4 Урьдчилгаа.....	19
3.5.5 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт	19
3.5.6 Бараа материал	19
3.5.7 Үндсэн хөрөнгө.....	19
3.5.8 Өр төлбөр.....	20
3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо	21
3.5.10 Орлогын данс	21
3.5.11 Зардлын данс	23
3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга	24
3.7 Шилэн дансны мэдээлэл	26
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга	27
3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн	27
3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал	28
4. Менежментийн захидал.....	28
3.5 холбоотой асуудал	29
3.6 Төсвийн шууд захирагчийн гарсан алдаа зөрчилтэй холбоотой асуудал	30
3.7 Шилэн данстай холбоотой асуудал	30
5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	30

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч

**БУЛГАН АЙМГИЙН
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

Анхлагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082
Утас/Факс: 7034-3259
E-mail: bulgan@audit.gov.mn

дэлгэц № 03.25 № 294
танай _____ ны № _____ т

Г БАЯН-АГТ СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА Л.ЭРДЭНЭБИЛЭГ ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Баян-Агт сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгдсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан алдаа, зөрчлийн үр нөлөөг эс тооцвол Баян-Агт сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгдсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Аудитын гол асуудал

Сум хөгжүүлэх сангийн авлага 195,684.2 мянган төгрөг, Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих сангийн авлага 22,612.4 мянган төгрөг болон нэгдсэн тайлангийн орлогын данстай холбоотой орлогын төлөвлөгөө, төлөвлөгөө тасарсан 71,505.9 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил нь батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

D:/bichighereg/2022A4toot

006020401

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

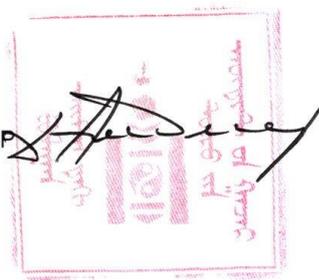
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Д.АНХБАЯР

D./bichighereg/2022A4toot

2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Санхүүгийн байдлын тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	687,228,197.69	1,160,342,027.59
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	78,967,422.14	232,533,990.18
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	78,967,422.14	232,533,990.18
31210	Төгрөг	78,967,422.14	232,533,990.18
31211	Төрийн сангийн харилцах	78,967,422.14	213,665,244.18
31215	Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	0	18,868,746.00
33	АВЛАГА	247,821,117.58	434,835,443.81
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	13,022.00	5,195,286.00
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	0	178,670,800.00
33500	Бусад авлага	247,808,095.58	250,969,357.81
33510	Байгууллагаас авах авлага	6,218,400.00	23,433,719.24
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	241,589,695.58	227,535,638.57
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	360,439,657.97	492,972,593.60
35100	Түүхий эд материал	106,868,829.75	192,080,980.51
35110	Тусгай зориулалттай материал	97,476,548.37	105,674,116.34
35130	Эм боох материал	9,392,281.38	86,406,864.17
35400	Хангамжийн материал	216,590,828.22	270,871,613.09
35410	Бичиг хэргийн материал	6,657,579.00	10,855,495.00
35420	Аж ахуйн материал	159,296,534.41	206,774,898.22
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	2,602,000.49	2,588,667.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	355,097.40	363,298.00
35460	Хүнсний материал	7,095,488.89	10,389,652.34
35470	Бусад хангамжийн материал	40,584,128.03	39,899,602.53
35600	Мал амьтад	36,980,000.00	30,020,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	5,295,885,498.35	5,111,608,427.15
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	5,295,885,498.35	5,111,608,427.15
39200	Биет хөрөнгө	5,191,662,498.45	5,007,388,552.29
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	4,507,576,183.03	4,507,576,183.03
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-504,249,918.01	-656,766,501.64
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	343,589,800.00	343,589,800.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-303,631,884.09	-324,574,211.36
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	512,878,046.08	581,232,189.64
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-326,368,196.59	-406,641,467.54
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	219,327,010.14	264,342,439.34
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-97,518,351.59	-126,519,215.86
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	793,623,014.40	793,623,014.40
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-23,763,280.32	-35,644,920.48
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	62,681,800.00	62,681,800.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-36,010,872.66	-42,901,697.58
39217	Ном	43,529,148.06	47,391,140.34
39300	Биет бус хөрөнгө	104,222,999.90	104,219,874.86
39301	Програм хангамж	6,550,000.00	7,900,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-3,005,000.10	-4,358,125.14
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	100,678,000.00	100,678,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	5,983,113,696.04	6,271,950,454.74
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	1,328,773.03	1,135,019.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	1,328,773.03	1,135,019.00
41300	Өглөг	1,328,773.03	1,135,019.00
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	641,981.83	301,949.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	800	353,070.00
41360	Бусад өглөг	685,991.20	480,000.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	685,991.20	120,000.00

41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	0	360,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	5,981,784,923.01	6,270,815,435.74
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	5,981,784,923.01	6,270,815,435.74
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2,082,892,576.84	2,082,892,576.84
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	2,129,960,759.65	2,418,991,272.38
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	2,266,022,786.64	2,128,048,020.80
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-136,062,026.99	290,943,251.58
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,768,931,586.52	1,768,931,586.52
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	5,983,113,696.04	6,271,950,454.74

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

Санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,119,940,182.65	3,802,900,521.09
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	125,637,888.84	135,756,249.18
110	Орлогын албан татвар	78,779,657.65	62,461,590.34
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	78,779,657.65	62,461,590.34
110002	Үйл ажиллагааны орлого	4,554,489.00	28,417,940.97
110003	Хөрөнгийн орлого	31,510,171.84	32,943,361.37
110008	Шууд бус орлого	42,714,996.81	1,100,288.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	3,221,500.00	27,820,465.00
113002	Бууны албан татвар	3,221,500.00	4,072,500.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0	23,747,965.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	43,636,731.19	45,474,193.84
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	11,588,890.79	8,835,004.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	6,473,310.00	2,791,000.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	239,580.00	271,312.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	4,876,000.79	5,772,692.00
1181	Газрын төлбөр	3,042,575.40	2,542,237.00
118101	Газрын төлбөр	3,042,575.40	2,542,237.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	29,005,265.00	34,096,952.84
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	20,262,265.00	33,765,952.84
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	580,000.00	236,000.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	8,163,000.00	95,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	181,777,768.81	393,722,900.91
120	Нийтлэг татварын бус орлого	179,238,468.81	393,722,900.91
120002	Хүүгийн орлого	2,285,620.00	5,630,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	137,271,122.81	40,530,952.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	9,642,912.01	31,368,652.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	127,628,210.80	9,162,300.00
120009	Бусад орлого	430,080.00	8,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	39,251,646.00	73,632,865.04
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	0	273,921,083.87
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,812,524,525.00	3,273,421,371.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,695,890,200.00	1,663,683,400.00

131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,695,890,200.00	1,663,683,400.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	146,468,726.00	391,448,461.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	166,800.00	166,100.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилалдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	116,837,719.00	86,500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	25,060,207.00	39,899,341.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	4,404,000.00	264,883,020.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	938,327,129.00	1,014,656,530.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	561,701,600.00	524,400,030.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	318,666,500.00	408,924,200.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	57,959,029.00	81,332,300.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	31,838,470.00	203,632,980.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	31,838,470.00	203,632,980.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	3,202,196,735.02	3,511,757,269.51
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,202,196,735.02	3,511,757,269.51
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,997,439,428.44	3,316,486,568.50
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,591,462,853.64	1,662,715,030.33
210101	Үндсэн цалин	1,080,585,086.84	1,151,362,597.13
210102	Нэмэгдэл	361,779,314.80	374,527,622.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0	5,332,000.00
210104	Урамшуулал	122,320,294.00	111,934,623.20
210105	Гэрээт ажлын хөлс	26,778,158.00	19,558,188.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	211,140,658.08	213,868,309.03
210201	Тэтгэврийн даатгал	146,512,064.03	152,547,828.99
210202	Тэтгэмжийн даатгал	16,156,833.98	15,872,151.74
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	12,930,547.49	12,996,159.86
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,331,630.71	3,070,561.36
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	32,209,581.87	29,381,607.08
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	530,236,560.00	479,108,569.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	13,820,799.00	12,577,172.00
210302	Түлш, халаалт	514,429,578.00	465,944,997.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,986,183.00	586,400.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	74,311,688.26	74,603,308.15
210401	Бичиг хэрэг	8,618,531.00	8,410,942.00
210402	Тээвэр, шатахуун	31,051,689.76	36,839,899.15
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,398,400.00	6,385,200.00
210404	Ном, хэвлэл	47,000.00	3,900.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,535,915.00	13,698,790.00

210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,287,941.00	3,945,877.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	312,860.00	648,700.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	21,059,351.50	4,670,000.00
2105	Нормативт зардал	102,043,850.52	376,533,296.66
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	40,657,385.12	307,230,070.11
210502	Хоол, хүнс	59,475,965.40	64,243,396.55
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,910,500.00	5,059,830.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	12,674,800.01	7,786,633.49
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	208,500.01	130,000.00
210602	Тавилга	0	133,100.00
210604	Урсгал засвар	12,466,300.00	7,523,533.49
2107	Томилолт, зочны зардал	5,788,750.00	5,405,700.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,788,750.00	5,405,700.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	16,007,870.40	12,149,022.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	14,013,300.40	7,301,118.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	172,000.00	230,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	183,570.00	319,820.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	85,000.00	88,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	0	4,100,000.00
210807	Газрын төлбөр	42,000.00	40,500.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	0	69,584.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	453,772,397.53	484,316,699.84
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	144,589,312.77	174,405,953.44
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,023,050.00	8,592,110.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	303,160,034.76	301,318,636.40
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	204,757,306.58	195,270,701.01
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	57,921,584.00	45,683,456.66
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	57,921,584.00	45,683,456.66
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	26,723,275.00	114,788,070.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	3,005,000.00	36,750,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	20,558,275.00	21,220,700.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0	41,097,070.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,160,000.00	15,720,300.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	2,875,177.00	1,374,765.37
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,875,177.00	1,254,765.37
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	0	120,000.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	117,237,270.58	33,424,408.98
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	117,237,270.58	33,424,408.98
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	-82,256,552.37	291,143,251.58
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	53,805,474.62	200,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	0	200,000.00

VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	-136,062,026.99	290,943,251.58
----	--	-----------------	----------------

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Мөнгөн гүйлгээний тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,990,903,527.84	3,344,167,090.18
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	125,637,888.84	135,756,249.18
110	Орлогын албан татвар	78,779,657.65	62,461,590.34
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	78,779,657.65	62,461,590.34
110002	Үйл ажиллагааны орлого	4,554,489.00	28,417,940.97
110003	Хөрөнгийн орлого	31,510,171.84	32,943,361.37
110008	Шууд бус орлого	42,714,996.81	1,100,288.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	3,221,500.00	27,820,465.00
113002	Бууны албан татвар	3,221,500.00	4,072,500.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0	23,747,965.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	43,636,731.19	45,474,193.84
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	11,588,890.79	8,835,004.00
118001	Улсын тэмдэгийн хураамж	6,473,310.00	2,791,000.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	239,580.00	271,312.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	4,876,000.79	5,772,692.00
1181	Газрын төлбөр	3,042,575.40	2,542,237.00
118101	Газрын төлбөр	3,042,575.40	2,542,237.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	29,005,265.00	34,096,952.84
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	20,262,265.00	33,765,952.84
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	580,000.00	236,000.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	8,163,000.00	95,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	49,320,504.00	112,591,770.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	49,320,504.00	112,591,770.00
120002	Хүүгийн орлого	2,285,620.00	5,630,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	46,604,804.00	106,953,770.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	46,604,804.00	106,953,770.00
120009	Бусад орлого	430,080.00	8,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,815,945,135.00	3,095,819,071.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,695,890,200.00	1,663,683,400.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,695,890,200.00	1,663,683,400.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	149,889,336.00	392,516,961.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	166,800.00	166,100.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилалдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	120,258,329.00	86,500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	25,060,207.00	39,899,341.00

131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	4,404,000.00	265,951,520.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	938,327,129.00	1,014,656,530.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	561,701,600.00	524,400,030.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	318,666,500.00	408,924,200.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	57,959,029.00	81,332,300.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	31,838,470.00	24,962,180.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	31,838,470.00	24,962,180.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,899,906,487.21	3,095,891,122.14
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,899,906,487.21	3,095,891,122.14
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,696,790,630.63	2,898,721,797.13
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,588,595,128.34	1,667,934,913.28
210101	Үндсэн цалин	1,078,202,342.54	1,137,932,934.78
210102	Нэмэгдэл	361,779,314.80	392,111,787.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0	5,889,000.00
210104	Урамшуулал	121,835,313.00	112,170,287.20
210105	Гэрээт ажлын хөлс	26,778,158.00	19,830,904.30
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	211,154,596.08	214,977,588.11
210201	Тэтгэврийн даатгал	146,595,302.03	153,118,340.55
210202	Тэтгэмжийн даатгал	16,173,033.98	15,573,408.49
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	12,938,047.49	13,129,927.07
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,219,880.71	3,046,531.84
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	32,228,331.87	30,109,380.16
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	530,636,540.00	478,921,169.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,133,199.00	12,560,871.00
210302	Түлш, халаалт	514,429,578.00	465,800,298.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,073,763.00	560,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	53,872,337.00	72,656,834.00
210401	Бичиг хэрэг	6,423,400.00	8,897,398.00
210402	Тээвэр, шатахуун	30,486,570.00	38,418,225.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,464,100.00	6,512,610.00
210404	Ном, хэвлэл	54,600.00	186,600.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	8,190,500.00	12,303,950.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,253,167.00	6,338,051.00
2105	Нормативт зардал	103,985,811.00	221,388,801.74
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	30,444,171.00	148,487,141.74
210502	Хоол, хүнс	67,171,440.00	66,533,360.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	6,370,200.00	6,368,300.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	15,479,900.00	32,744,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,389,100.00	23,275,100.00
210602	Тавилга	0	133,100.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	90,000.00	80,000.00
210604	Урсгал засвар	13,000,800.00	9,255,800.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,174,750.00	5,405,700.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,174,750.00	5,405,700.00

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	19,893,009.21	11,330,004.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	17,385,034.00	6,482,100.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	172,000.00	230,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	183,570.00	319,820.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	85,000.00	123,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	0	4,100,000.00
210807	Газрын төлбөр	42,000.00	40,500.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	0	34,584.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	166,998,559.00	193,362,787.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	151,810,059.00	180,780,087.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	15,188,500.00	12,582,700.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	203,115,856.58	197,169,325.01
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	57,921,584.00	45,683,456.66
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	57,921,584.00	45,683,456.66
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	25,081,825.00	113,114,194.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	0	48,638,800.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	21,850,825.00	20,378,324.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0	41,097,070.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,231,000.00	3,000,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	2,875,177.00	4,947,265.37
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,875,177.00	1,254,765.37
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	0	3,692,500.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	117,237,270.58	33,424,408.98
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	117,237,270.58	33,424,408.98
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	90,997,040.63	248,275,968.04
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	33,230,700.00	44,731,400.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	33,230,700.00	44,731,400.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	33,230,700.00	44,731,400.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	33,230,700.00	44,731,400.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-33,230,700.00	-44,731,400.00
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-9,042,000.00	-49,978,000.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	9,042,000.00	49,978,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	9,042,000.00	49,978,000.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	48,724,340.63	153,566,568.04
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	30,243,081.51	78,967,422.14
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	78,967,422.14	232,533,990.18

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,085,272,231.34	1,768,931,586.52	2,270,310,482.57	6,124,514,300.43
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	-4,287,695.93	-4,287,695.93
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,085,272,231.34	1,768,931,586.52	2,266,022,786.64	6,120,226,604.50
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	-2,379,654.50	0	0	-2,379,654.50
9	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	-136,062,026.99	-136,062,026.99
10	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,082,892,576.84	1,768,931,586.52	2,129,960,759.65	5,981,784,923.01
11	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,082,892,576.84	1,768,931,586.52	2,129,960,759.65	5,981,784,923.01
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	-1,912,738.85	-1,912,738.85
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,082,892,576.84	1,768,931,586.52	2,128,048,020.80	5,979,872,184.16
19	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	290,943,251.58	290,943,251.58
20	2021 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	2,082,892,576.84	1,768,931,586.52	2,418,991,272.38	6,270,815,435.74

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	ЗГСУМС гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл зөрүү
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,957,362,300.00	2,782,273,132.79	2,728,331,026.13	55,842,006.66
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,878,212,300.00	2,732,295,132.79	2,680,353,026.13	53,842,006.66
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,703,160,400.00	2,619,736,282.13	2,613,477,632.13	8,158,550.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,640,696,300.00	1,612,129,028.28	1,612,129,028.28	0
210101	Үндсэн цалин	1,095,016,800.00	1,082,127,049.78	1,082,127,049.78	0
210102	Нэмэгдэл	398,585,600.00	392,111,787.00	392,111,787.00	0
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	6,300,000.00	5,889,000.00	5,889,000.00	0

210104	Урамшуулал	115,685,400.00	112,170,287.20	112,170,287.20	0
210105	Гэрээт ажлын хөлс	25,108,500.00	19,830,904.30	19,830,904.30	0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	219,261,400.00	208,309,419.11	208,309,419.11	0
210201	Тэтгэврийн даатгал	154,253,600.00	146,450,171.55	146,450,171.55	0
210202	Тэтгэмжийн даатгал	16,223,900.00	15,573,408.49	15,573,408.49	0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	13,029,600.00	13,129,927.07	13,129,927.07	0
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,250,300.00	3,046,531.84	3,046,531.84	0
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	32,504,000.00	30,109,380.16	30,109,380.16	0
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	482,356,900.00	478,921,169.00	478,921,169.00	0
210301	Гэрэл, цахилгаан	15,297,000.00	12,560,871.00	12,560,871.00	0
210302	Түлш, халаалт	466,071,900.00	465,800,298.00	465,800,298.00	0
210303	Цэвэр, бохир ус	988,000.00	560,000.00	560,000.00	0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	60,588,600.00	60,465,981.00	60,465,981.00	0
210401	Бичиг хэрэг	6,578,200.00	6,577,820.00	6,577,820.00	0
210402	Тээвэр, шатахуун	34,061,600.00	34,061,600.00	34,061,600.00	0
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,318,800.00	5,274,610.00	5,274,610.00	0
210404	Ном, хэвлэл	369,900.00	369,900.00	369,900.00	0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	8,421,600.00	8,419,300.00	8,419,300.00	0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,838,500.00	5,762,751.00	5,762,751.00	0
2105	Нормативт зардал	103,505,900.00	96,013,851.74	96,013,851.74	0
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	34,077,300.00	32,112,191.74	32,112,191.74	0
210502	Хоол, хүнс	63,060,300.00	57,533,360.00	57,533,360.00	-70,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	6,368,300.00	6,368,300.00	6,368,300.00	70,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	79,588,000.00	54,585,700.00	54,585,700.00	1,899,900.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	36,550,000.00	36,549,900.00	36,549,900.00	1,899,900.00

21060 2	Тавилга	33,700,000.00	8,700,000.00	8,700,000.00	0
21060 3	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	80,000.00	80,000.00	80,000.00	0
21060 4	Урсгал засвар	9,258,000.00	9,255,800.00	9,255,800.00	0
2107	Томилолт, зочны зардал	8,146,000.00	4,905,700.00	4,905,700.00	0
21070 2	Дотоод албан томилолт	8,146,000.00	4,905,700.00	4,905,700.00	0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	13,652,100.00	12,730,004.00	12,730,004.00	0
21080 1	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,532,100.00	6,532,100.00	6,532,100.00	0
21080 3	Даатгалын үйлчилгээ	230,000.00	230,000.00	230,000.00	0
21080 4	Тээврийн хэрэгслийн татвар	320,500.00	319,820.00	319,820.00	0
21080 5	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	123,000.00	123,000.00	123,000.00	0
21080 6	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	5,450,000.00	5,450,000.00	5,450,000.00	0
21080 7	Газрын төлбөр	82,500.00	40,500.00	40,500.00	0
21080 8	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	50,000.00	34,584.00	34,584.00	0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	95,365,200.00	91,675,429.00	85,416,779.00	6,258,650.00
21090 1	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	81,821,300.00	78,132,229.00	78,132,229.00	0
21090 2	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	13,543,900.00	13,543,200.00	13,543,200.00	0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	175,051,900.00	112,558,850.66	66,875,394.00	45,683,456.66
21310 1	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	85,432,300.00	45,683,456.66	45,683,456.66	0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	89,619,600.00	66,875,394.00	66,875,394.00	0
21320 4	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	2,400,000.00	2,400,000.00	2,400,000.00	0
21320 5	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	24,188,600.00	20,378,324.00	20,378,324.00	0

213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	60,031,000.00	41,097,070.00	41,097,070.00	0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,000,000.00	3,000,000.00	3,000,000.00	0
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	79,150,000.00	49,978,000.00	47,978,000.00	2,000,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	79,150,000.00	49,978,000.00	49,978,000.00	0
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,957,362,300.00	2,854,901,132.13	2,753,838,229.13	100,702,903.00
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,663,683,400.00	1,630,258,991.02	2,633,829,070.13	1,003,570,079.11
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	0	0	1,003,570,079.11	1,003,570,079.11
310003	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,663,683,400.00	1,630,258,991.02	1,630,258,991.02	0
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	81,332,300.00	81,332,300.00	81,332,300.00	0
33	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	32,100,000.00	24,962,180.00	24,962,180.00	0
330002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	32,100,000.00	24,962,180.00	24,962,180.00	0
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНА АС	123,160,000.00	106,953,770.00	95,046,979.00	11,546,791.00
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	81,720,800.00	106,953,770.00	106,953,770.00	-360,000.00
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	41,439,200.00	0	7,823,812.00	-7,823,812.00

4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	373,648,215.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	373,648,215.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	323,716,915.00

2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	55,805,885.00
210101	Үндсэн цалин	55,805,885.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	6,668,169.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	6,668,169.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	14,381,053.00
210401	Бичиг хэрэг	2,456,778.00
210402	Тээвэр, шатахуун	4,356,625.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,238,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,884,650.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,445,000.00
2105	Нормативт зардал	125,374,950.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	116,374,950.00
210502	Хоол, хүнс	9,000,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	17,039,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	16,180,000.00
210602	Тавилга	859,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	500,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	500,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	103,947,858.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	103,647,858.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	300,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	49,931,300.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	46,238,800.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	46,238,800.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	3,692,500.00
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,692,500.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	392,516,961.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	392,516,961.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	166,100.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХхөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	86,500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	39,899,341.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	265,951,520.00
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	18,868,746.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	18,868,746.00

3. Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Баян-Агт сумын Засаг даргын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг төсвийн төвлөрүүлэн захирагч Баян-Агт сумын Засаг дарга Л.Эрдэнэбилэгт танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил

зэрэг аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын дүнд үндэслэсэн үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэл, тайлагнал, дотоод хяналтын системийг боловсронгуй болгох зөвлөмжүүдийг Менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 03 дугаар сарын 14-аас 2021 оны 03 дугаар сарын 17-ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2021 оны 03 дугаар сарын 17-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитын менежер Ж.Энхцоодол, аудитор Б.Энхтөр нар гүйцэтгэв.

Баян-Агт сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 03 дугаар сарын 04-ны өдрийн 01/57 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Баян-Агт сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн үйл ажиллагааны эрхэм зорилго нь “Төрлөх нутгийнхаа байгаль, цаг уур, орчны болон ахуй амьдрал, суурьшил иргэншлийн нөхцөл байдлыг оновчтой тодорхойлж, уламжлагдаж ирсэн амьжиргааны арга ухаан туршлагадаа тулгуурлан эдийн засгийн давуутай талыг бүрэн ашиглаж, зах зээлийн хөгжлийн горимд нийцүүлэн сум орноо хөгжүүлж ард иргэдийн амьдрах аятай, таатай орчин, нөхцөлийг бүрдүүлнэ” гэж тодорхойлсон байна.

Дээрх эрхэм зорилгынхоо хүрээнд дор дурдсан үйл ажиллагааны стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлэхээр тодорхойлсон байна. Үүнд:

- ✓ Төсвийн орлогыг бүрдүүлэх, амьжиргааны чадавхыг нэмэгдүүлэх гол эх үүсвэр болсон жижиг дунд үйлдвэр, хоршоог хөгжүүлэх
- ✓ Төсвийн орлогыг бүрдүүлэх, амьжиргааны чадавхыг нэмэгдүүлэх гол эх үүсвэр болсон жижиг дунд үйлдвэр, хоршоо, нөхөрлөл, малчны бүл байгуулах хөдөлгөөн өрнүүлэх, идэвх санаачилгыг бүхий л бололцоогоор дэмжих.
- ✓ Нийгмийн хөгжлийн гол хүчин зүйл болсон хүний төлөө тавих анхаарал халамжийг сайжруулж, нийгэм соёлын болон ахуйн үйлчилгээний үйлчилгээг иргэдэд ойртуулж, үйлчлэх хүрээг өргөтгөх замаар тэдний ая тухтай амьдрах орчныг бүрдүүлэх, ажилгүйдэл, ядуурлыг бууруулах.
- ✓ Төр засгийн бодлого шийдвэрийг иргэдэд хүргэж ил тод нээлттэй сурталчлах, замаар төрийн үйлчилгээг иргэдэд ойртуулж, нутгийн өөрөө удирдах ёсонд иргэдийг өргөнөөр оролцуулах, тэдэнд үйл ажиллагааг идэвхжүүлж аюулгүй ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлнэ гэсэн зорилт дэвшүүлсэн байна.

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Баян-Агт сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Баян-Агт сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн үйл ажиллагаанд ашиглаж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох стандарт, журмын дагуу шинэчлэгдсэн /нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг шинэчлэн боловсруулаагүй нь санхүүгийн тайлан буруу илэрхийлэгдэх зэрэг үр дагавартай байж байна.

Баян-Агт сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн дотоод хяналтын баг бүрэлдэхүүн ажиллуулдаггүй байна.

3.4 Материаллаг байдал

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр байгууллагын орлого нь орон нутгийн төсвөөс санхүүждэг хөрөнгө тогтвортой байна. Ажил гүйлгээний дийлэнх хувийг орлого эзэлж байгаа тул 2020 оны нэгдсэн төсвийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт орлогоор суурь үзүүлэлт болгон сонгож, эрсдэлийн түвшинг “ дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 2 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн Баян-Агт сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн батлагдсан төсвийн 3543611.8 мянган төгрөгийн 80 хувь буюу 56697.8 мянган төгрөгөөр тогтоов.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд төлөвлөлтийн шатанд тогтоосон материаллаг байдлын түвшнийг өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзсэн болно.

3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 78900.0 мянга, эцсийн үлдэгдэл 213600.0 мянган төгрөг болж, 134700.0 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /мян төгрөг/

<u>Үзүүлэлт</u>	<u>Эхний үлдэгдэл</u>	<u>Эцсийн үлдэгдэл</u>	<u>Өсөлт (+), Бууралт (-)</u>	<u>Дүнд эзлэх хувь</u>
Касст байгаа бэлэн мөнгө	78900.0	213600.0	134700.0	170.7
Банканд байгаа бэлэн мөнгө				
Замд яваа мөнгөн хөрөнгө				
Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах		18800.0	18800.0	100
Дүн				

Эх сурвалж: Баян-Агт сумын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах дансны эцсийн үлдэгдэл 18800.0 мянган төгрөг төрийн сангийн дансанд байршиж байна.

3.5.2 Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт

Баян-Агт сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хувьд 2021 онд богино хугацаат хөрөнгө оруулалт, үнэт цаас, бондын эхний үлдэгдэл, эцсийн үлдэгдэлгүй байна.

3.5.3 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 247800.0 мянга, эцсийн үлдэгдэл 434800.0 мянган төгрөг болж, 187000.0 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 2 Авлагын үлдэгдэл /сая төгрөг/

<u>Үзүүлэлт</u>	<u>Эхний үлдэгдэл</u>	<u>Эцсийн үлдэгдэл</u>	<u>Өсөлт (+), Бууралт (-)</u>
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	100.0	5200.0	5100.0
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага			
Татаас, санхүүжилтийн авлага		2500.0	2500.0
Зээлийн хүүгийн авлага			
Бусад авлага	6200.0	198500.0	192300.0
Зээлийн авлага	241500.0	228600.0	-12900.0
Дүн	247800.0	434800.0	187000.0

Эх сурвалж: Авлагын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлагын үлдэгдэлд олон жилийн насжилттай 12400.0 мянган төгрөгийн дараах авлага байна. Үүнд:

- Ямар шалтгаантай үүссэн: Сум хөгжүүлэх сангаас зээл авсан 1 иргэний 12400.0 мянган төгрөгийн авлагатай энэ нь хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн авлага байна.

3.5.4 Урьдчилгаа

Урьдчилгаа дансны эхний үлдэгдэл, эцсийн үлдэгдэлгүй байна.

3.5.5 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт

Урт хугацаат хөрөнгө оруулалтын эхний үлдэгдэл, эцсийн үлдэгдэлгүй байна.

3.5.6 БАРАА МАТЕРИАЛ

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 360200.0 мянган, эцсийн үлдэгдэл 492900.0 мянган төгрөг болж, 132700 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 4 Бараа материалын үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Тусгай зориулалтын материал	97400.0	105700.0	-8300.0
Эм боох материал	9400.0	86400.0	-77000.0
Бичиг хэргийн материал	6600.0	10800.0	-4200.0
Аж ахуйн материал	159300.0	206800.0	-47500.0
Сэлбэг хэрэгсэл	2600.0	2600.0	0
Түлш шатахуун тослох материал	300.0	300.0	0
Хүнсний материал	7100.0	10400.0	-3300.0
Бусад хангамжийн материал	40600.0	39900.0	700.0
Мал амьтад	36900.0	30000.0	6900.0
Дүн	360200.0	492900.0	-132700.0

Эх сурвалж: Бараа материалын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Бараа материалын үлдэгдэлд тайлант оны эцэст худалдан авч 462300.0 мянган төгрөгийн эргэлтийн бараа материалыг тогтвортой үйл ажиллагааг хангах шалтгаанаар нөөцөлсөн. / Эрүүл мэндийн төв 158100.0, Засаг даргын тамгын газар 141900.0, Ерөнхий боловсролын сургууль 95500.0, Цэцэрлэг 66800.0 мянган төгрөг/

3.5.7 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 6590400.0 мянга, эцсийн үлдэгдэл 6708900.0 мянган төгрөг болж, 118500.0 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 5 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга байгууламж	4507600.0	4507500.0	100.0
Тээврийн хэрэгсэл	343600.0	343600.0	0
Машин тоног төхөөрөмж	512900.0	581200.0	-68300.0
Тавилга эд хогшил	219300.0	264300.0	-45000.0
Зам гүүр байгууламж	793600.0	793600.0	0
Номын фонд	43500.0	47400.0	-3900.0

Бусад үндсэн хөрөнгө	62700.0	62700.0	0
Программ хангамж	6500.0	7900.0	-1400.0
Бусад биет бус хөрөнгө	100700.0	100700.0	0
Дүн	6590400.0	6708900.0	-118500.0

Эх сурвалж: Үндсэн хөрөнгийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд үндсэн хөрөнгө төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 118500.0 мянга, балансаас балансад шилжүүлэн авсан 36000.0 мянга, үнэ төлбөргүй хандиваар авсан 24900.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

3.5.8 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 1328.8, эцсийн үлдэгдэл 1135.01 мянган төгрөг болж, 193.8 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт № 6 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -	Дүнд эзлэх хувь
Богино хугацаат өр төлбөр дүн	1328.8	1135.01	193.8	16
ажилчидтай холбоотой өглөг	641.9	301.9	340.0	0
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	0.008	353.07	-353.06	99.9
Бусад өглөг	685.9	480.0	205.9	42
Байгууллагад төлөх өглөг	685.9	120.0	565.9	47
Хувь хүмүүст төлөх өглөг	0	360.0	-360.0	100
Нийт дүн	1328.8	1135.01	193.8	16

Эх сурвалж: Өр төлбөрийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Богино хугацаат өр төлбөрийн үлдэгдэлд 1135.01 мянган төгрөгийн өр байна.

№	Байгууллагын нэр	Эхний үлдэгдэл	Нэмэгдсэн	Хасагдсан	Эцсийн үлдэгдэл
1	Баян-Агт сумын сум хөгжүүлэх сан	0	720.0	360.0	360.0
2	Баян-Агт сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	157.2	88733.2	88568.4	321.9
3	Баян-Агт сумын Засаг даргын тамгын газар	0.008	564208.9	564209.7	0
4	Баян-Агт сумын Цэцэрлэг	125.01	329309.6	329434.6	0
5	Баян-Агт сумын Соёлын төв	359.7	141421.3	141681.03	100.0
6	Баян-Агт сумын хүн эмнэлэг	0	885119.01	884765.9	353.07
7	Баян-Агт сумын ЕБ Сургууль	685.9	1352401.2	1353087.2	0
8	Баян-Агт сум Байгаль хамгаалах сан	0	6258.6	6258.6	0

9	Баян-Агт сумын ОНХС	0	46606.9	46606.9	0
Нийт		1328.8	3414778.8	3414972.6	1135.01

3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 5981600.0 мянга, эцсийн үлдэгдэл 6269800.0 мянган төгрөг болж, 288200.0 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 31. ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХУВЬ ОРОЛЦОО /САЯ ТӨГРӨГ/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт/+, бууралт -/	Дүнд эзлэх хувь
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2082800.0	2082800.0	0	0
Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/	0	0	0	0
Өмч /хувийн/ /ТӨҮГ/	0	0	0	0
Өмч /хувьцаат/ /ТӨҮГ/	0	0	0	0
Нэмж төлөгдсөн капитал /ТӨҮГ/	0	0	0	0
Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/	0	0	0	0
Хуримтлагдсан үр дүн	2129900.0	2418100.0	-288200.0	11.9
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1768900.0	1768900.0	0	0
Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	0	0	0	0
Бодлогын өөрчлөлт алдааны залруулга	0	0	0	0
Дүн	5981600.0	6269800.0	-288200.0	11.9

Эх сурвалж: Засгийн газрын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл 6269900.0 мянган төгрөг болж 288200.0 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант оны үйл ажиллагааны үр дүнгээс шалтгаалжээ. Үүнд:

- Хуримтлагдсан үр дүн 2418100.0 мянган төгрөг болж 288200.0 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант оны үйл ажиллагааны үр дүнгээс шалтгаалжээ.

3.5.10 Орлогын данс

Төсөвт байгууллагын үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлого Засаг даргын тамгын газар нь 2021 оны эхний үлдэгдэл 35585.0 мянган төгрөгийн үнэ бүхий туслах аж ахуй буюу малтай. Үүнээс 2021 онд хурга 65 толгой, ишиг 23 толгой бүхий 2085.0 мянган төгрөгийн шинэ төл орлогодон авсан. Малын ашиг шим ноолуураас 1944.2 мянган төгрөгийг өөрийн орлогод авсан.

Аудитын илрүүлэлт:

- Үндсэн үйл ажиллагааны орлогод Хануй рашааны амралтыг ажиллуулдаг ААН-ийн татвар, ноос ноолуурын урамшууллын орлого орно гэж төлөвлөсөн боловч төрийн сангийн дансаар дамжиж сумын үйл ажиллагааны орлогод 10 хувийн орлого ордог байсан бол арилжааны банкаар дамжиж иргэдэд олгогдог болсноор тайлант онд төлөвлөсөн 5034.0 мянган төгрөгийн төлөвлөгөө биелээгүй боловч хувь хүний худалдан авалтын 10 хувийн татварын орлого данс хооронд гүйж орсноор төлөвлөгөөг 23383.9 мянган төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн үзүүлэлттэй байна.
- Шууд бус орлого нь 35.9 сая төгрөгөөр тасарсан нь үйл ажиллагааны орлогын данс хооронд гүйж төлөвлөгөө тасарсан нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь,

- төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрдөж ажиллаагүй.
- Нийт 142 иргэний 174 ширхэг бууны 4828.0 мянган төгрөгийн татвар авахаар төлөвлөж үүнээс 4072.5 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж 755.5 мянган төгрөгөөр төлөвлөгөө тасарсан зөрчилтэй байна.
  - Баян-Агт сум нь 2020 онд нийт бод, бог мал нийлсэн 244,777 толгой мал тоолуулж малын хөлийн татвараар нийт 45726.6 мянган төгрөгийн татварыг төлөхөөс 23747.9 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж 21978.6 мянган төгрөгийг дутуу төвлөрүүлсэн зөрчилтэй байна.
  - Улсын тэмдгийн хураамж нь 3500.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 2791.0 мянган төгрөг төвлөрүүлж төлөвлөгөөнөөс 709.0 мянган төгрөгөөр тасарсан нь газрын дуудлага худалдаа төлөвлөсөн байсан боловч явагдаагүйгээс орлого тасарсан байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрдөж ажиллаагүй.
  - Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийг 6268.1 мянган төгрөгөөр төлөвлөсөн боловч гүйцэтгэлээр 5772.7 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж төлөвлөгөөг 495.4 мянган төгрөгөөр тасарсан нь рашаан усанд амрагч, ААН, байгууллагаас орох орлого дутуу орсонтой холбоотой байна. Энэ орлого тасарсан нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрдөж ажиллаагүй.
  - Газрын төлбөрийг 3800.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 2545.2 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж 1257.7 мянган төгрөгөөр төлөвлөгөө тасарсан нь хаваржаа, өвөлжөөний газрын төлбөр дутуу байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрдөж ажиллаагүй. Мөн татварын байцаагч 2021 оны 10 дугаар сараас хойш ажиллаагүйгээс татвар хураалт хийгдээгүй байна.
  - Ус рашааны нөөц ашигласны төлбөрийг 8000.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 95.0 мянган төгрөг төвлөрүүлж 7905.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөгөө тасарсан нь коронатай холбоотой амрагч нар бага ирсэн, амралтын газрыг ажиллуулаагүйтэй холбоотой төлөвлөгөө тасарсан нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрдөж ажиллаагүй.
  - Нэр заагдаагүй төлбөрийг 2500.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 8.0 мянган төгрөг төвлөрүүлж 2492.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөгөө тасарсан байна. Төлөвлөгөө тасарсан шалтгаан нь Хануйн гүүрний хураамжийн орлогоос орсон орлогын 60 хувийг постонд гарч байгаа ажилтанд гэрээний дагуу олгодог бол 40 хувийг сумын үндсэн дансанд төвлөрүүлж ажиллаагүй нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан

хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрлөж ажиллаагүй.

3.5.11 Зардлын данс

Зардлын данстай холбоотой ТШЗ нарт санхүүгийн тайлангийн уядлаа холбоо, зардал, авлага өглөг, үндсэн хөрөнгө, шилэн данстай холбоотой нийт 492344.2 мянган төгрөгийн зөрчил илэрлээ.

Аудитын илрүүлэлт:

- Баян-Агт сумын ЭМТ-ийн цалингийн зардлаас нийт 4,979.7 мянган төгрөгийн 413101-ээр дамжуулалгүй ХХОАТ, НДШ-ийн өглөгөөр дансанд шууд журналын бичилт хийж тайлагнасан нь НБББББ-ын 5.10, үнэн зөв байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.
- ЭМТ-ийн цалингийн зардлаас ажил олгогчийн НДШ-рүү 1,800.8 мянган төгрөгийг шилжүүлж бүлэг хооронд гүйлгэн зарцуулсан нь Сангийн сайдын 2013 оны 73 дугаар тушаалаар батлагдсан төсвийн захирагчийн төсөвт зохицуулалт хийх журмын 5.5 дахь заалт, сангийн сайдын 2015 оны 7-р тушаал, санхүүгийн тайлангийн үнэн байдал батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- Баян-Агт сумын ЕБС-ийн цалингийн зардлаас НДШ рүү 663.2 мянган төгрөгийг бүлэг хооронд шилжүүлэн зарцуулсан
- Иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагуудаас худалдан авалт хийхдээ НӨАТ-ын баримтгүй нийт 47,476.0 мянган төгрөгийн худалдан авалт хийсэн.
- ЗДТГ нь таван сая төгрөгөөс дээш 31 удаагийн 403,160.8 мянган төгрөгийн орлогын гүйлгээ, 3 удаагийн худалдан авалтын 38,617.5 мянган төгрөгийн гүйлгээг мэдээлээгүй нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6.4.4, 6.4.5 дахь заалтыг зөрчсөн, санхүүгийн тайлангийн нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- Засгийн газрын 2021 оны "Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай" 43 дугаар тогтоолын 1.6 дахь заалтыг зөрчин тэмцээн уралдаан тэмцээний зардалд 1199.3 мянган төгрөгийг зарцуулсан нь санхүүгийн тайлангийн аудитын зохистой ба нийцтэй байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- ЗДТГ нь бүтэц орон тоонд батлагдаагүй E-mongolia оператор ажилтанд хавсарсан ажилласны нэмэгдэл цалин төгрөгийг зарцуулсан нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.3-д "Батлагдсан цалингийн сан, орон тооны хязгаарт багтаан төсвийн байгууллагын орон тоо, ажиллагчдын цалин хөлсийг тогтоох" тухай заалт, санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс байгууллагын урсгал үйл ажиллагааны зардалд 6107.5 мянган төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан нь / урсгал засварын зардалд 5117.5 , сургууль, цэцэрлэгийн зөөлөн эдлэл тээвэрлэн авчирах шатахууны зардалд 990.0 мянган төгрөгийг тус тус зарцуулсан /Сангийн сайдын 2021 оны 04-р сарын 20-ны өдрийн 61-р тушаал , " Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зориулалт, зарцуулалтын нийтлэг журам"-ын 1.1, 3.1.2 дахь заалт, Төсвийн тухай хуулийн 16.5.5 дахь заалтыг зөрчсөн, санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- Туслах үйл ажиллагааны малчны цалингийн зардалд 1542.3 төгрөгийг зарцуулсан, туслах аж ахуйн ашиг, алдагдлын тооцоог хийгээгүй, ногоон тэжээл тарих шатахууны зардалд 400.0 мянган төгрөгийг тус тус зарцуулсан нь төсвийн тухай хуулийн 44.3 дахь заалтыг зөрчсөн, санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Баян-агт сумын 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 288,2 мянган төгрөгөөр буюу 4,8 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан мөнгөн хөрөнгө, авлага, урьдчилж гарсан зардал, бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	78,967,4	232534,0	153566,6
Авлага	247821,1	434835,4	187014,3
Урьдчилгаа			
Бараа материал	360439,7	492972,6	132532,9
Үндсэн хөрөнгө	5295885,5	5111608,4	-184277,1
Нийт хөрөнгө	5981784,9	6269891,9	288107
Өр төлбөр	1328,8	1135,01	193,8
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	5981784,9	6269891,9	288107
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	5983113,7	6271950,4	288836,7

Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 232534.0 мянган төгрөг болж 153566.6 мянган төгрөгөөр өссөн нь. СХС-гийн 54509,2 мянган төгрөг, ЖДҮДС-гийн зээлдэгчдийн урд оны төлөгдөөгүй 22061.1 мянган төгрөгийн зээлийн авлага төлөгдөж ирсэн. Мөн ЭМТ-ийн нэмэлт санхүүжилтийн дансны 19619.3 мянган төгрөгийн харилцах дансны үлдэгдэлтэй байна. ОНХС-гийн төсөвлөсөн ажлууд хийгдээгүй 39923.5 мянган төгрөгийг дараа онд шилжүүлсэн зэрэг шалтгаалжээ.

Авлагын дансны үлдэгдэл 434835.4 мянган төгрөг болж 187014.3 мянган төгрөгөөр өссөн нь ИТХ, НДШ өглөг 322.0 мянган төгрөг, ЭМТ-ийн татварын өр 353.1 мянган төгрөг, Соёлын төвийн байгууллагад төлөх өглөг 100.0 мянган төгрөг зэргээс мөн СХС-гийн хувь хүнд өгөх өглөг 360.0 мянган төгрөгийн өр зэргээс шалтгаалжээ.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 492972.6 мянган төгрөг болж 132532.9 мянган төгрөгөөр өссөн нь ЭМТ-д эм боох материал нөөц бэлтгэсэн нь шалтгаалсан байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 5111608.4 мянган төгрөг болж 184277.1 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Өр төлбөр дансны үлдэгдэл 2058.6 мянган төгрөг болж 729.8 мянган төгрөгөөр өссөн нь ИТХ, ЭМТ-ийн НДШ, татварын өр, СХС-гийн хувь хүнд олгох өглөгөөс шалтгаалжээ.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 6269891.9 мянган төгрөг болж 288107.0 мянган төгрөгөөр өссөн нь худалдан авалттай холбоотой байна.

Улсын /орон нутгийн / төсвийн орлого бүрдүүлэлт

/Баян-Агт сумын ИТХ-ын 2021 оны орон нутгийн төсөв батлах тухай 08/01 дугаар тогтоолд/ зааснаар Засаг дарга Л.Эрдэнэбилэг тайлант онд 115143.1 мянган төгрөг төсөвт төвлөрүүлэхээр батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 135756.2 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 17.9 хувиар илүү биелүүлсэн байна.

Хүснэгт 2. Төвлөрүүлэх орлого

/мян. төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	115,143,100.00	135,756,249.18	-20,613,149.18	-17.90
110	Орлогын албан татвар	70,047,000.00	62,461,590.34	7,585,409.66	10.83
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	0	0	0.00	0
110002	Үйл ажиллагааны орлого	5,034,000.00	28,417,940.97	-23,383,940.97	-464.52
110003	Хөрөнгийн орлого	28,000,000.00	32,943,361.37	-4,943,361.37	-17.65
110008	Шууд бус орлого	37,013,000.00	1,100,288.00	35,912,712.00	97.03
113	Хөрөнгийн албан татвар	4,828,000.00	27,820,465.00	-22,992,465.00	-476.23
113002	Бууны албан татвар	4,828,000.00	4,072,500.00	755,500.00	15.65
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0	23,747,965.00	-23,747,965.00	-100
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	40,268,100.00	45,474,193.84	-5,206,093.84	-12.93
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	10,018,100.00	8,835,004.00	1,183,096.00	11.81
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	3,500,000.00	2,791,000.00	709,000.00	20.26
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	250,000.00	271,312.00	-21,312.00	-8.52
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	6,268,100.00	5,772,692.00	495,408.00	7.90
1181	Газрын төлбөр	3,800,000.00	2,542,237.00	1,257,763.00	33.10
118101	Газрын төлбөр	3,800,000.00	2,542,237.00	1,257,763.00	33.10
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	26,450,000.00	34,096,952.84	-7,646,952.84	-28.91
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	17,376,000.00	33,765,952.84	-16,389,952.84	-94.33
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	1,074,000.00	236,000.00	838,000.00	78.03
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	8,000,000.00	95,000.00	7,905,000.00	98.81
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	5,500,000.00	5,638,000.00	-138,000.00	-2.51
120002	Хүүгийн орлого	3,000,000.00	5,630,000.00	-2,630,000.00	-87.67
120009	Бусад орлого	2,500,000.00	8,000.00	2,492,000.00	99.68

Төвлөрүүлэх орлого 20613.2 мянган төгрөгөөр давсан нь үйл ажиллагааны орлого, хөрөнгийн орлого, малд ноогдуулах албан татвар, ойн нөөц ашигласны төлбөр зэрэг орлогоос шалтгаалсан байна.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 2949500.0 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 2949500.0 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Хүснэгт№... Төсвийн төлөвлөлт байгууллагаар

/мянган төгрөг/

Байгууллагын нэр	Төсвийн төсөл	Анх батлагдсан төсөв	зөрүү
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	100710.1	82828.4	17881.7

Засаг даргын тамгын газар	489960.4	477638.2	12322.2
Соёлын төв	144369.5	133618.6	10750.9
Эрүүл мэндийн төв	547326.2	537998.5	9327.7
Ерөнхий боловсролын сургууль	1122218.6	1230677.1	-108458.5
Цэцэрлэг	384686.6	311630.8	73055.8
Орон нутгийн хөгжлийн сан	81928.3	81928.3	0
Сум хөгжүүлэх сан	50000.0	50000.0	0
Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих сан	23990.0	23990.0	0
Байгаль хамгаалах сан	4330.8	4330.8	0
Нийт дүн	2949520.5	2934640.7	14879.8

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 14800.0 мянган төгрөгөөр бууруулж 2934600.0 мянган төгрөгөөр баталсан байна. Энэ нь ковид-19 өвчний үед төсөвт байгууллагуудын хөрөнгө бэлтгэх, томилолт, урсгал засвар зэрэг зардлуудыг хэмнэлтийн горимд ажиллах журмын дагуу хасаж баталсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 17 хөтөлбөрт зориулан 2997400.0 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 2841900.0 мянган төгрөгийг урсгал зардалд, 56800.0 мянган төгрөгийг хөрөнгийн зардал зарцуулахаар батлагджээ.

Нийт зардлын 2894700.0 сая төгрөгийг улсын төсвөөс, 4000.0 мянган төгрөгийг үндсэн болох туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр Улсын төсвөөс 2111899.2, орон нутгийн төсвөөс 786800.8 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлого 48530.9 мянган бусад орлого 8000.0 мянган төгрөг нийт 56530,9 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 3611791.06 мянган төгрөгийг зарцуулж 52197.3 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Аймгийн засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 146400.0 мянган төгрөг, статистикийн хэлтсээс 800.0 мянган төгрөг, Авто замын сангаас 26700.0 мянган төгрөг, Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд 14700.0 мянган төгрөг, ЭМД-ын сангаас 234800.0 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс ЭМТ-ийн цалингийн зардалд 62474.0 мянган төгрөг, бичиг хэргийн зардалд 2400.0 мянган төгрөг, тээвэр шатахуунд 4300.0 мянган төгрөг, шуудан холбоо интернэтийн зардалд 1200.0 мянган төгрөг, бага үнэтэй түргэн элэгдэх материалын зардалд 2400.0 мянган төгрөг, Эм боох материалд 116400.0 мянган төгрөг, хоол хүнсний зардалд 9000.0 мянган төгрөг, Багаж техник, тавилга худалдан авахад 2445.0 мянган төгрөг, бараа үйлчилгээний зардалд 103647.8 мянган төгрөг, тэтгэмж урамшуулалд 46238.8 сая төгрөгийг зарцуулж 3692.5 мянган төгрөгийг төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд мэдээлбэл зохих 154 мэдээллээс 132 мэдээллийг хугацаанд нь оруулж 22 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан байна.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид 8320.0 мянган төгрөгийн зөвлөмж хүргүүлсэн ба хэрэгжилтийг 2021 оны 10 дугаар сарын 08-ны өдрийн 03/353 дугаартай албан бичгээр хариу ирүүлсэн байна.

Хүснэгт 3 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Биелэгдээгүй		Хэрэгжилтийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Төлбөрийн акт	0	0	0	0	0	0	0
Албан шаардлага	0	0	1	0	0	0	0
Зөвлөмж	0	0	3	8320.0	0	0	0
Нийт							

3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсвийн байгууллага, 4 тусгайн сангийн нийт 10 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 4 байгууллагад дүгнэлт гаргаж, 6 байгууллага түүврээр хамрагдсан, байгууллага аудитад хамруулаагүй 0 байна.

Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд “Зөрчилгүй” 3, “Хязгаарлалттай” 1 болон “Сөрөг” “Санал дүгнэлтээс татгалзсан” дүгнэлт авсан байгууллага байхгүй байна.

Аудитаар нийт 94889.8 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 22734.1 мянган төгрөгийн 2 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 2492.0 мянган төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага хүргүүлж, 69663.7 мянган төгрөгийн зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 7 зөвлөмжийг хүргүүллээ.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулга

Төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг нэгтгэхдээ залруулга хийгдээгүй байна.

Төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлсэн төлбөрийн акт

1. Нийт 142 иргэний 174 ширхэг бууны 4828.0 мянган төгрөгийн татвар авахаар төлөвлөж үүнээс 4072.5 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж 755.5 мянган төгрөгөөр төлөвлөгөө тасарсан зөрчилтэй байна.

Шийдвэрлэсэн: Төлбөрийн акт тогтоов

2. Баян-Агт сум нь 2020 онд нийт бод, бог мал нийлсэн 244,777 толгой мал тоолуулж малын хөлийн татвараар нийт 45726.6 мянган төгрөгийн татварыг төлөхөөс 23747.9 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж 21978.6 мянган төгрөгийг дутуу төвлөрүүсэн зөрчилтэй байна.

Шийдвэрлэсэн: Төлбөрийн акт тогтоов

Төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлсэн албан шаардлага бичигдээгүй.

1. Нэр заагдаагүй төлбөрийг 2500.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 8.0 мянган төгрөг төвлөрүүлж 2492.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөгөө тасарсан байна. Төлөвлөгөө тасарсан шалтгаан нь Хануйн гүүрний хураамжийн орлогоос орсон орлогын 60 хувийг постонд гарч байгаа ажилтанд гэрээний дагуу олгодог бол 40 хувийг сумын үндсэн дансанд төвлөрүүлж ажиллаагүй нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрлөж ажиллаагүй.

Шийдвэрлэсэн: Албан шаардлага хүргүүлсэн.

Төвлөрүүлсэн захирагчид 69663.7 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчилд өгсөн 7 зөвлөмжийг менежментийн захидалд дурдсан болно.

3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Баян-Агт сумын төвлөрүүлэн захирагчид орлогын төлөвлөгөөг таслахгүй байх, төлөвлөгөөг тооцоо судалгаанд үндэслэж төлөвлөж байх, сангийн хугацаа хэтэрсэн авлагыг барагдуулж ажиллах, төсвийн шууд захирагчийн санхүүгийн тайлангийн уялдаа холбоо, гарсан зөрчил дутагдалд хяналт тавьж ажиллах зэргийг авч үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

4.1 Үйл ажиллагааны орлоготой холбоотой асуудал

4.1.1 Илрүүлэлт: Үндсэн үйл ажиллагааны орлогод Хануй рашааны амралтыг ажиллуулдаг ААН-ийн татвар, ноос ноолуурын урамшууллын орлого орно гэж төлөвлөсөн боловч төрийн сангийн дансаар дамжиж сумын үйл ажиллагааны орлогод 10 хувийн орлого ордог байсан бол арилжааны банкаар дамжиж иргэдэд олгодог болсноор тайлант онд төлөвлөсөн 5034.0 мянган төгрөгийн төлөвлөгөө биелээгүй боловч хувь хүний худалдан авалтын 10 хувийн татварын орлого данс хооронд гүйж орсноор төлөвлөгөөг 23383.9 мянган төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн үзүүлэлттэй байна.

4.1.2 Эрсдэл: Алдагдалтай ажиллах, үр ашиг буурах

4.1.3 Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрлөж ажиллах.

4.1.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн

4.2 Шууд бус орлогын данстай холбоотой асуудал

4.2.1 Илрүүлэлт: Шууд бус орлого нь 35.9 сая төгрөгөөр тасарсан нь үйл ажиллагааны орлогын данс хооронд гүйж төлөвлөгөө тасарсан.

4.2.2 Эрсдэл: Алдагдалтай ажиллах, үр ашиг буурах

4.2.3 Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрдөж ажиллах.

4.2.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн

4.3 Улсын тэмдэгтийн хураамжийн данстай холбоотой асуудал

4.3.1 Илрүүлэлт: Улсын тэмдэгтийн хураамж нь 3500.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 2791.0 мянган төгрөг төвлөрүүлж төлөвлөгөөнөөс 709.0 мянган төгрөгөөр тасарсан нь газрын дуудлага худалдаа төлөвлөсөн байсан боловч явагдаагүйгээс орлого тасарсан байна.

4.3.2 Эрсдэл: Алдагдалтай ажиллах, үр ашиг буурах

4.3.3 Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрдөж ажиллах.

4.3.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн.

4.4 Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийн данстай холбоотой асуудал

4.4.1 Илрүүлэлт: Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийг 6268.1 мянган төгрөгөөр төлөвлөсөн боловч гүйцэтгэлээр 5772.7 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж төлөвлөгөөг 495.4 мянган төгрөгөөр тасарсан нь рашаан усанд амрагч, ААН, байгууллагаас орох орлого дутуу орсонтой холбоотой байна.

4.4.2 Эрсдэл: Алдагдалтай ажиллах, үр ашиг буурах

4.4.3 Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрдөж ажиллах.

4.4.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн.

4.5 Газрын төлбөртэй холбоотой асуудал

4.5.1 Илрүүлэлт: Газрын төлбөрийг 3800.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 2545.2 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж 1257.7 мянган төгрөгөөр төлөвлөгөө тасарсан нь хаваржаа, өвөлжөөний газрын төлбөр дутуу байна.

4.5.2 Эрсдэл: Алдагдалтай ажиллах, үр ашиг буурах

4.5.3 Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрдөж ажиллах.

4.5.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн

4.6 Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр холбоотой асуудал

4.6.1 Илрүүлэлт: Ус рашааны нөөц ашигласны төлбөрийг 8000.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 95.0 мянган төгрөг төвлөрүүлж 7905.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөгөө тасарсан нь коронатай холбоотой амрагч нар бага ирсэн, амралтын газрыг ажиллуулаагүйтэй холбоолтой төлөвлөгөө тасарсан

4.6.2 Эрсдэл: Өмнөх оны алдаа зөрчлийг давтан гаргах

4.6.3 Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрдөж ажиллах.

4.6.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн

3.7 Шилэн данстай холбоотой асуудал

3.7.1 Илрүүлэлт: Нийт 154 мэдээлэл оруулахаас 22 мэдээлэл хугацаа хоцроож мэдээлж хугацаандаа оруулсан 132 мэдээлэл байна.

3.2.2 Эрсдэл: Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлэхгүй байх.

3.2.3 Өгсөн зөвлөмж: Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-д "Тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх" гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллах.

3.2.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Үндэсний аудитын газарт 2022 оны 9 дүгээр сарын 15-ний дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Огноо:

Аудитын нэр:

2022.03.18

Аудитын код:

БУА-2022/11/НА-СТА-ТТЗ

Хавсралт

Шалгагдсан байгууллагын нэр:

Баян-Агт сумын Засаг дарга

төгрөгөөр

Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

	Булган аймгийн Баян-Агт сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч	

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
1	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогод Хануй рашааны амралтыг ажиллуулдаг ААН-ийн татвар, ноос ноолуурын урамшууллын орлого орно гэж төлөвлөсөн боловч төрийн сангийн дансаар дамжиж сумын үйл ажиллагааны орлогод 10 хувийн орлого ордог байсан бол арилжааны банкаар дамжиж иргэдэд олгогдог болсноор тайлант онд төлөвлөсөн 5034.0 мянган төгрөгийн төлөвлөгөө биелээгүй боловч хувь хүний худалдан авалтын 10 хувийн татварын орлого данс хооронд гүйж орсноор төлөвлөгөөг 23383.9 мянган төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн үзүүлэлттэй байна.	23383.9	Орлогыг данс хооронд гүйлгэсэн, орлогын төлөвлөгөөг тооцоолол судалгаагүйгээр төлөвлөсөн тул зөвлөмж өгөх	Засаг дарга Нягтлан бодогч	Л.Эрдэнэбил эг Г.Соёлмаа
2	Шууд бус орлого нь 35.9 сая төгрөгөөр тасарсан нь үйл ажиллагааны орлогын данс хооронд гүйж төлөвлөгөө тасарсан нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрдөж ажиллаагүй.	35912.7	Орлогыг данс хооронд гүйлгэсэн, орлогын төлөвлөгөөг тооцоолол судалгаагүйгээр төлөвлөсөн тул зөвлөмж өгөх	Засаг дарга Нягтлан бодогч	Л.Эрдэнэбил эг Г.Соёлмаа
3	Нийт 142 иргэний 174 ширхэг бууны 4828.0 мянган төгрөгийн татвар авахаар төлөвлөж үүнээс 4072.5 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж 755.5 мянган төгрөгөөр төлөвлөгөө тасарсан зөрчилтэй байна.	755.5	Төлбөрийн акт тогтоох	Засаг дарга Нягтлан бодогч	Л.Эрдэнэбил эг Г.Соёлмаа
4	Баян-Агт сум нь 2020 онд нийт бод, бог мал нийлсэн 244,777 толгой мал тоолуулж малын хөлийн татвараар нийт 45726.6 мянган төгрөгийн татварыг төлөхөөс 23747.9 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж 21978.6 мянган төгрөгийг дутуу төвлөрүүлсэн зөрчилтэй байна.	21978.6	Төлбөрийн акт тогтоох	Засаг дарга Нягтлан бодогч	Л.Эрдэнэбил эг Г.Соёлмаа
5	Улсын тэмдгийн хураамж нь 3500.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 2791.0 мянган төгрөг төвлөрүүлж төлөвлөгөөнөөс 709.0 мянган төгрөгөөр тасарсан нь газрын дуудлага худалдаа төлөвлөсөн байсан боловч явагдаагүйгээс орлого тасарсан байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан	709.0	Төлөвлөгөөний дагуу орлогыг сумын дансанд бүрэн төвлөрүүлэх зөвлөмж өгөх	Засаг дарга Нягтлан бодогч	Л.Эрдэнэбил эг Г.Соёлмаа

	хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрлөж ажиллаагүй.				
6	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийг 6268.1 мянган төгрөгөөр төлөвлөсөн боловч гүйцэтгэлээр 5772.7 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж төлөвлөгөөг 495.4 мянган төгрөгөөр тасарсан нь рашаан усанд амрагч, ААН, байгууллагаас орох орлого дутуу орсонтой холбоотой байна. Энэ орлого тасарсан нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрлөж ажиллаагүй.	495.4	Төлөвлөгөөний дагуу орлогыг сумын дансанд бүрэн төвлөрүүлэх зөвлөмж өгөх	Засаг дарга Нягтлан бодогч	Л.Эрдэнэбил эг Г.Соёлмаа
7	Газрын төлбөрийг 3800.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 2545.2 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж 1257.7 мянган төгрөгөөр төлөвлөгөө тасарсан нь хаваржаа, өвөлжөөний газрын төлбөр дутуу байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрлөж ажиллаагүй. Мөн татварын байцаагч 2021 оны 10 дугаар сараас хойш ажиллаагүйгээс татвар хураалт хийгдээгүй байна.	1257.7	Төлөвлөгөөний дагуу орлогыг сумын дансанд бүрэн төвлөрүүлэх зөвлөмж өгөх	Засаг дарга Нягтлан бодогч	Л.Эрдэнэбил эг Г.Соёлмаа
8	Ус рашааны нөөц ашигласны төлбөрийг 8000.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 95.0 мянган төгрөг төвлөрүүлж 7905.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөгөө тасарсан нь коронатай холбоотой амрагч нар бага ирсэн, амралтын газрыг ажиллуулаагүйтэй холбоолтой төлөвлөгөө тасарсан нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр	7905.0	Төлөвлөгөөний дагуу орлогыг сумын дансанд бүрэн төвлөрүүлэх зөвлөмж өгөх	Засаг дарга Нягтлан бодогч	Л.Эрдэнэбил эг Г.Соёлмаа

	зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрлөж ажиллаагүй.				
9	Нэр заагдаагүй төлбөрийг 2500.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 8.0 мянган төгрөг төвлөрүүлж 2492.0 мянган төгрөгөөр төлөвлөгөө тасарсан байна. Төлөвлөгөө тасарсан шалтгаан нь Хануйн гүүрний хураамжийн орлогоос орсон орлогын 60 хувийг постонд гарч байгаа ажилтанд гэрээний дагуу олгодог бол 40 хувийг сумын үндсэн дансанд төвлөрүүлж ажиллаагүй нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1 дэх "Батлагдсан төсвийг хэрэгжүүлэх нарийвчилсан хуваарь, төсвийн дэлгэрэнгүй хуваарилалт, төсвийн зарцуулалт болон бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг төсвийн сар, улирлын батлагдсан хуваарийн дагуу хэрэгжүүлнэ" 41.2.1 дэх "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх" заалтыг мөрлөж ажиллаагүй.	2492.0	Төлөвлөгөөний дагуу орлогыг бүрэн төвлөрүүлж 40 хувийг сумын дансанд төвлөрүүлэх албан шаардлага хүргүүлэх	Засаг дарга Нягтлан бодогч	Л.Эрдэнэбил эг Г.Соёлмаа
10	Нийт 154 мэдээлэл оруулахаас 22 мэдээлэл хугацаа хоцроож мэдээлж хугацаандаа оруулсан 132 мэдээлэл байна. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-д "Тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх" гэж заасныг хэрэгжүүлээгүй байна	0.0	Шилэн дансны тухай хуулийг мөрдөж ажиллах зөвлөмж өгөх	Засаг дарга Нягтлан бодогч	Л.Эрдэнэбил эг Г.Соёлмаа
	Дүн	94889.8			